

1984.
OLIMPIJADA TRIJUMFA I ŠANSI

Aziz Hadžihasanović

RABIC

Aziz Hadžihasanović
1984. OLIMPIJADA TRIJUMFA I ŠANSI

Izdavač:
RABIC, Sarajevo

Za izdavača:
Goran Mikulić

Urednik:
Željko Babić

Lektor i korektor:
Nada Salom

Dizajn naslovne strane:
Nikola Vranić

DTP
Željko Babić

Štampa:
RABIC, Sarajevo

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

796.032.2(497.6Sarajevo)"1984"

HADŽIHASANOVIC, Aziz

1984. : Olimpijada trijumfa i šansi / Aziz
Hadžihasanović. - Sarajevo : Rabic, 2010. - 160
str. : ilustr. ; 24 cm

ISBN 978-9958-33-025-4

COBISS.BH-ID 17861126

Aziz Hadžihasanović

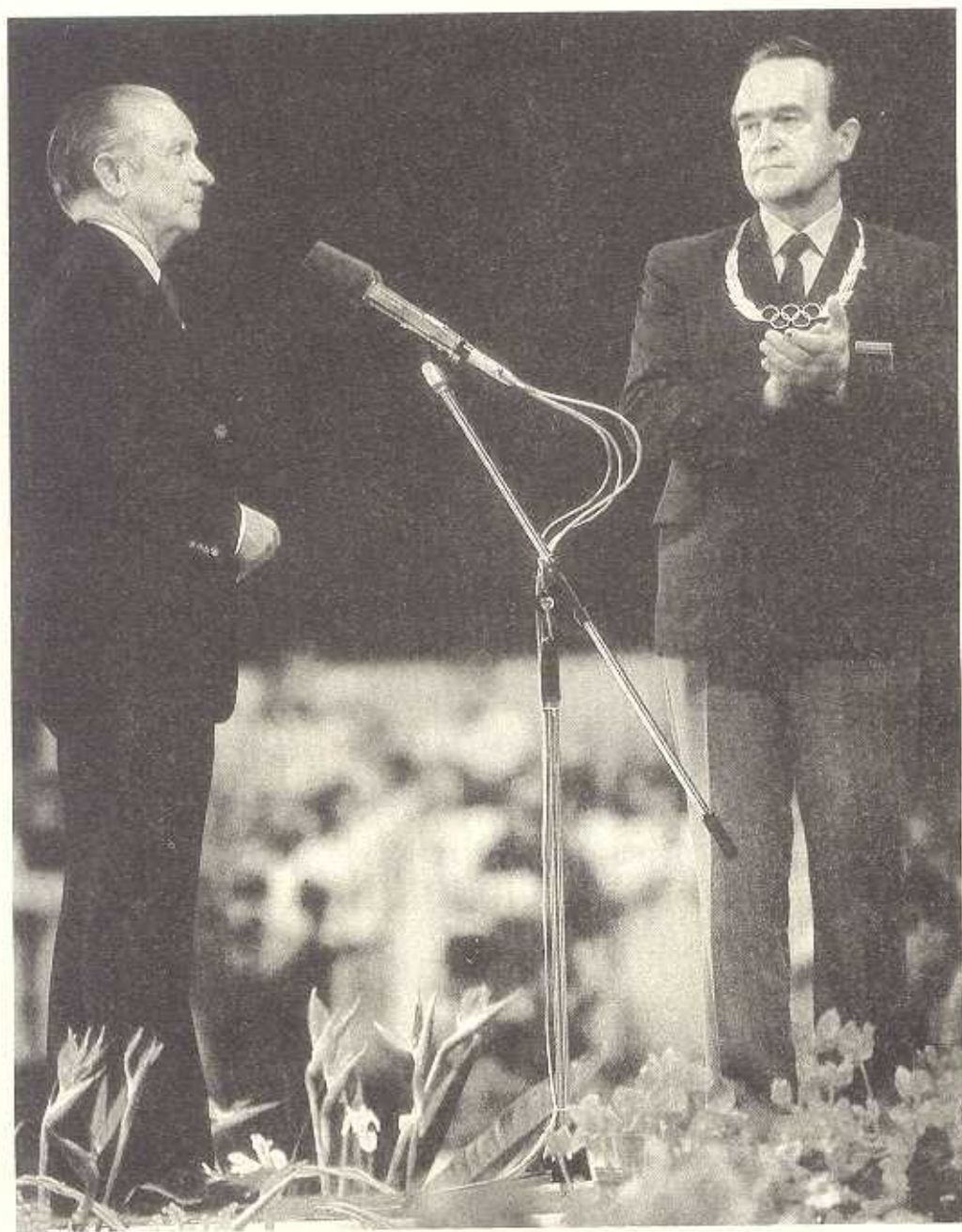
1984.
OLIMPIJADA TRIJUMFA I ŠANSI

RABIC
Sarajevo, 2010

Prvi dio

1984.

GODINA TRIJUMFA

Predsjednika Organizacionog komiteta XIV ZOI Branka Mikulića, MOK je odlikovao najvećim olimpijskim priznanjem: zlatnom medaljom olimpijskog reda, a medalju je uručio predsjednik MOK-a Huan Antonio Samaranch.

TRIJUMF KAO BAŠTINA (Uvodne napomene)

Vrijedi, čini se, nešto izdašnije citirati sintezu „sarajevskog olimpijskog duha” koju je dao – tako vješto i tako nadahnuto – mladi majstor lijepe riječi, književnik i esejist Aleksandar Hemon. Ovaj „naše gore list” na američkim i francuskim duhovnim prostorima, posvetio je fenomenu „olimpijske nostalgije” Sarajeva, ali i bar dijela ove rastrzane zemlje, mudra i značajna upozorenja. („Pustinjski gradovi”, „Dani”, 6. 3. 2009, Sarajevo str. 73). Prisjetio se i lucidno, esejističkim manirom, razglobio u povodu 25 godina XIV zimskih olimpijskih igara Sarajevo '84, ne male apsurre koji, poput hirovite bujice, plave i potapaju sve živo i mrtvo – i zemlju, i glave, i misli, i svijet, i pamćenje, i moral, i logiku...

Stavio je, dakle, originalnim duhovnim naporom poodavni olimpijski trijumf ovoga grada u okvire ovovremenosti tog istog Sarajeva i te iste rovite bosanskohercegovačke zemljice. Dobili smo tako rijetku i dragocjenu priliku da stojimo nijemo, zagledani u jednu sliku šokirajućih apsurga i da razmišljamo, razrogačenih očiju, o zamućenoj vremenskoj matici koja podivljalo i dalje ruši i nosi sve pred sobom – i kuće, i ljude, i ideje, i uspomene, i iluzije, i nade, i snove.

Hemon to opisuje ovako:

„Jer, Olimpijada je bila, i dugo će biti, najveće dostignuće Sarajeva, ostvarena kratkoročna utopija koja će zauvijek hraniti sklonost mnogih Sarajlija da u ovom gradu nesmetano fantaziraju kao o mjestu gdje su siromaštvo, korupcija, gangsterluk, prljavština, provincijalizam, rupe od metaka, mržnja i vjerski fanatizam izuzeci koji ni u kom smislu ne narušavaju pravilo dokazano 1984. – Sarajevo je svjetski grad.”

Sve je učinjeno u minulih 25 godina da jedan bljesak potpuno i uporno bude pretvaran u mrak.

Vremenski stampedo, drugim riječima, valjalo je poplavu političkih i društvenih apsurga; valjalo je blato „kratkoročne utopije” prema sarajevskim olimpijskim iluzijama. Prekrivao je novim, sve težim, naslagama moralnog i političkog mulja prema iluzijama da je, majstorski veli A. Hemon, „Olimpijada, nekako, izražavala suštinu Sarajeva... s kojom raspon od siromaštva do vjerskog fanatizma nema nikakve veze – istinsko Sarajevo je bilo potpuno ostvareno tokom te dvije olimpijske hefte i ako smo mogli tada, moći ćemo opet...”

Pred naturalističkom slikom koja je pred nama, zbunjenim i skamenjenim, bivamo sada silom postrojeni kao grubi zbir očajnika; zbir tragičara na moralnim i materijalnim ruševinama svoje Troje, svoje Gernike, svog Staljingrada i Srebrenice, svog Sarajeva. Izvršni Hemon nas oslikava ovako:

„Ima, naravno, nešto potresno u svoj toj olimpijskoj nostalgiji, nalik na nostalgiju starca koji prije spavanja i moguće smrti ljubi sliku svoje prve, gimnazijske ljubavi. Kao što ima i vrijednost u vjeri da Sarajevo može sada zato što je jednom davno moglo, jer bez te vjere sigurno ne može. Pa ipak, fantazija o olimpijskom Sarajevu je na izvjestan način fantazija koja je operacijom nostalgije lišena svih neugodnih činjenica i aspekta stvarnosti, uključujući mnoge Sarajlije.”

Eto zašto vrijedi u ovim uvodnim napomenama dati prevagu riječima visprenog mladog Sarajlije u dijaspori, Aleksandra Hemona.

U prvom dijelu ovog rukopisa, neke vrste hronike Sarajevske olimpijade, upravo sam, vršeći preko pet godina olimpijskih priprema dužnost potpredsjednika Izvršnog komiteta Organizacionog komiteta XIV ZOI, bilježio lične opservacije o samom toku Igara u Sarajevu, ili navodio neke oficijelne izvore i dokumente, da bih, bar djelimično, dočarao fragmente duha tih olimpijskih dana koji su proticali kao trenuci nekog istinskog sarajevskog trijumfa u svijetu.

Danas, na ovoj vremenskoj distanci, i sam, doista, postajem onaj nesrećni Hemonov starac koji u nemoći i zaglibljenim iluzijama u ovovremenoj baruštini, ljubi slike prve gimnazijske ljubavi, ako pod tim treba podrazumijevati davne dane planetarnog trijumfa Sarajeva u raskoši i ljepoti razigrane ideje olimpizma.

Ovim prvim dijelom teksta – dnevničarskim impresijama i bilješkama o samom toku Sarajevske olimpijade 1984. godine i njenim odjecima u svijetu, želio sam, posebno mladim čitaocima, da predočim slike i sličice tog i takvogavnog sarajevskog šarma, koji sada, u ovim tragičnim postolimpijskim vremenima, s pravom za mnoge liči ne nestvarne, izmišljene, iluzorne, imaginarne, pa ako hoćete, i lažne slike i događaje. Bujica brutalnosti, kako smo već rekli, odnijela je u mulj i naša pamćenja i naše vjerodostojnosti.

Jedan istinski i veliki tijumf, nažalost, na današnjim društvenim, materijalnim, moralnim i inim razvalinama, nije doista u prilici da se prihvati i shvati kao jedan realan i životan bljesak duha i daha ovog grada i ove zemlje. Na razvalinama još dežuraju mrki i prijeki rušitelji.

Nikako da se prihvati, drugim riječima, da je sarajevski tijumf u februaru 1984. godine, doista i uistinu, velika, ali još uvijek pristrasno ocijenjena tekovina; velika i nepobitna baština ovog podneblja.

Otuda različite riječi i različita tumačenja krajnjeg ishoda i dometa XIV ZOI Sarajevo '84.

Autor

TITO: „SAMO NASTAVITE TAKO!”

U rukovodstvu Bosne i Hercegovine smo se dogovorili da kod predsjednika Tita zatražimo prijem Nikola Stojanović, predsjednik Centralnog komiteta SK Bosne i Hercegovine i ja u svojstvu predsjednika Predsjedništva SR BiH i da ga, u okviru šireg informisanja o situaciji u Republici i gledanjima na neka pitanja odnosa u zemlji, iscrpno obavijestimo o Olimpijadi.

Raif Dizdarević, u ulozi predsjednika Predsjedništva SR BiH pozdravlja u Sarajevu Lorda Kilanina, pod čijim je predsjedavanjem Međunarodnim olimpijskim komitetom, Sarajevo nominovano za domaćina XIV ZOI '84; 20. septembar 1979.

Predsjednik Tito nas je primio na Brionima 21. juna 1979. godine. Bio je vrlo raspoložen i prije nego što smo sjeli pitao me je „Kako vam idu pripreme?”

Ja u prvi mah nisam shvatio na šta misli i upitao sam na šta se odnosi pitanje - odgovorio je: „Pa na pripreme Olimpijade.” Rekao sam mu da ga upravo i o tome želimo detaljnije obavijestiti.

Titu smo izložili našu ocjenu međunarodnog značaja odluke da se Olimpijada povjeri Jugoslaviji; da je to izraz povjerenja u našu unutrašnju stabilnost, sigurnost i sposobnost da organizujemo takav poduhvat; da će višegodišnje pripreme i samo održavanje Olimpijade doprinostiti međunarodnoj afirmaciji Jugoslavije; da je Olimpijadu dobila Jugoslavija i da želimo i nastojimo da ona bude jugoslovenski poduhvat; da Olimpijadu smatramo razvojnim, a ne potrošačkim projektom i da ćemo je pripremiti kao projekat razvoja zimskog turizma i uspostavljanja poslovnih aranžmana sa svijetom; da insistiramo na racionalnim pripremama; koristićemo, prije svega, sve postojeće potencijale, gradićemo ono što će donositi trajne koristi i odlučno se suprotstaviti investicijama i potrošačkim apetitima; koristićemo maksimalno prihode koje možemo ostvariti ustupanjem prava stranim partnerima, međunarodnim i domaćim marketingom, zatim sredstva samodoprinosu građana BiH, sredstva Republike i to na ograničenu sumu udruženih sredstava republika, pokrajina i Federacije i sl. Rekao sam da, nažalost, ima u zemlji neshvatanja velikog međunarodnog značaja što nam je povjereno organizovanje Olimpijade i njenog razvojnog značaja, pa da čak ima i ideja da se odustane. Tito je reagovao riječima: „Jeste, one i do mene dolaze.”

Nakon svega što smo mu izložili o Olimpijadi, Tito je reagovao pohvalno, podržao je našu orijentaciju riječima: “Samo nastavite tako!” i posebno naš napor da se dogovorom u zemlji ujedinjujemo za ovaj poduhvat.

(Iz memoarskih zabilješki Raifa Dizdarevića „Zimska olimpijada u Sarajevu - od oduševljenja, preko ozbiljnih kontroverzi, do velikog uspjeha”).

1. KORAK DO BLJESKA

(26. januar 1984)

Svako na svoj način nastoji da potisne ili prikrije stresne nemire unutar vlastite intime. Otkrivaju ih naoko bezazleni, bizarni detalji – glasna priča, nekontrolisani smijeh, neočekivana ljutnja ili, naprosto, šutnja. Organizacioni tim samo koji dan uoči dizanja olimpijske oficijelne zavjese, nakon pet godina predanog i upornog rada, sada u skrivenom grču čeka zvanični početak velike svjetske predstave u Sarajevu i u njegovoj neposrednoj okolini, na padinama i obroncima snježinih planina.

Grad i zemlja počeli su da žive i odbrojavaju u atmosferi velikog iščekivanja i – zašto ne priznati? – ne manjeg straha i zebnje.

Olimpijski plamen koji treba za koji dan (29. februara 1984. u 11 sati) da se upali na tradicionalan način u drevnoj Olimpiji, biće predat, uz poseban ceremonijal i počast organizatorima XIV ZOI Sarajevo '84, a već sutradan olimpijska vatra stići će na dubrovački aerodrom Čilipi. Plamen sa Olimpa primiće od avionske posade prvi nosilac „plamene štafete” na jugoslovenskom tlu, Dubrovčanin Điho Veselin. Od tada će sarajevska olimpijska baklja prevaliti hiljade kilometara i promijeniti hiljade ruku u Hrvatskoj, Sloveniji, Srbiji, Kosovu, Vojvodini, Makedoniji, Crnoj Gori i, naravno, Bosni i Hercegovini, da bi potom u gradu domaćinu Sarajevske olimpijade bila 7. februara na samom početku Igara.

Kao da su danas, samo koji dan od starta Igara, sublimirani na poseban način svi spomenuti nemiri i zebnje organizatora Sarajevske olimpijade.

NOVO LICE GRADA

Ljudske tenzije naprosto nadiru i plave poput bujice. Životom Sarajeva, ne samo iz dana u dan, nego iz sata u sat, već bruji sve življa matrica koja na gradске ulice i trgoVe nanosi toliko novog, šarolikog i privlačnog. Mnoge Sarajlije ne kriju da ne prepoznaju vlastiti grad – ljepši je i živopisniji od svih dosadašnjih urezanih, upamćenih ili jednostavno izmaštanih nekada i nekome. Ta svoja osjećanja ne kriju – opisuju ih na trotoarima, kafanama, u radio i TV-emisijama, na novinskim stranicama...

Prve prethodnice olimpijskih takmičarskih ekipa već su u gradu. Sâmno njihovo prisustvo ponajmanje je neopaženo, zanemareno ili prolazi gluho – pretvarano je, naprotiv, u lijepe, nove i dotad neviđene slike viđene i doživljene na ulicama Sarajeva.

Do juče (25. januar 1984) organizator (Sektor za sport OK XIV ZOI) primio je 48 preliminarnih prijava zemalja – članica olimpijskog pokreta u svijetu, a na svim dosadašnjim zimskim olimpijskim igrama ukupno je učestvovalo najviše 51 zemlja. Po ovim preliminarnim, prvim prijavama valja očekivati i ugostiti samo na takmičarskim borilištima 1590 takmičara u deset sportova. Već danas, dakle, Sarajevo nadmašuje Grenobl iz 1968, kada je učestvovalo 1293 i Lejk Plesid, samo četiri godine ranije od Sarajeva, 1283 takmičara.

Dovoljna je za naročita domaćinska uzbuđenja, kao osoban miks priyatnosti i straha, samo i ova gomila tek prispjelih preliminarnih prijava na stolovima organizatora.

I „sedma sila” – dakle, i novinari svih žanrova savremenog žurnalizma u svijetu – na svoj napadan, pa i agresivan način počesto, već danas upotpunjava spomenutu sliku sarajevske olimpijske atmosfere. To navještava i juče otvoreni Glavni press-centar u Skenderiji, kao skorašnje glavno stjecište novinara iz cijelog svijeta. Na 7000 kvadratnih metara prostora, Centar raspolaže sadržajima koji su poslenicima ove profesije (izvještačima, komentatorima, fotoreporterima, filmskim snimateljima) potrebni za njihov kvalitetan profesionalni rad. Tu je 96 telefonskih kabina sa 12 posredničkih stolova, 50 teleprinter, 15 faksimila, 5 telefoto – uređaja, itd. Istog dana (25. januar) otvoren je Dom Radio-televizije Sarajevo, sada kao međunarodni RTV-centar za slanje olimpijskog televizijskog signala za cijeli svijet. Novinarima ovog zanata na raspolaganju su, kako je tom prilikom juče rečeno, najsavremenija oprema i uređaji koji slikom i riječju treba da dočaraju gledalištu na svim meridijanima Planete sve ono što se bude događalo na XIV ZOI. Kompetetni su pritom ustvrdili da tehničke mogućnosti i drugi uslovi ovog Centra po mnogo čemu premašuju one koji su bili na svim prethodnim zimskim olimpijskim igrama.

TOPE SE REZERVE

U petogodišnjim poslovima, stručnim i drugim, organizatori Sarajevske olimpijade pitanjima saobraćaja u gradu vraćali su se često. Ovo pitanje, na ovaj ili onaj način, potezalo se, naime, kao posebna dilema i rezerva Međunarodnog olimpijskog komiteta, kao i više nacionalnih olimpijskih komiteta. Sumnjalo se, ponekad sa naglašenim podozrenjem, da će Sarajevu prijetiti kolaps širih razmjera, pa prema tome ugroziti i organizaciju XIV ZOI, baš zbog saobraćajnih zamki u gradu.

Takve rezerve su, srećom, počele da se tope. Svjetska upozorenja ozbiljno su i sa odgovornošću razmatrana u Sarajevu i danas, koji dan pred početak Igara, ponuđena je gostima i građanima jasna i precizna shema besprijekornog funkcionisanja saobraćajnog sistema. Precizno je do detalja izgrađeno ili dograđeno sve da saobraćaj u gradu odvija kroz poseban sistem za svaku kategoriju korisnika. Za gledaoce, turiste, takmičare, zvanične goste, za građane... Na raspolaganju su: 1004 vozila i 1168 vozača i linija javnog gradskog saobraćaja (tramvaji, autobusi, minibusi), kao i 52 taxi-stajališta u gradu. Svaka kategorija korisnika saobraćaja jasno je precizirana prema posebnosti, vremenu, prioritetu i potrebama.

I za ove svrhe, pored ostalog, Radio Sarajevo na talasu 2 organizovalo je već specijalne programe na engleskom i francuskom jeziku za strane goste, gledaoce, funkcionere, svaki dan od 8 do 12 i od 17 do 20 sati (dakle, sedam sati dnevno), i informisaće, svaki sat, o najnovijim zbivanjima u svijetu i zemlji, ali i o sistemu i mogućnostima upotrebe saobraćajnih sredstava za razne putne pravce u gradu u toku Igara.

ŽIVOT U SELU

Već danas, neposredno pred početak Igara, obznanjena je i višestrano provjerena slika boravka i života u Olimpijskom selu „A”, izgrađenom u naselju Mojnilo, u zapadnom dijelu Sarajeva. U 24 stambena objekta sa 639 jednosobnih, dvosobnih i dvoiposobnih stanova, smjestiće se u najskorije vrijeme 2200 gostiju – zvaničnih učesnika Sarajevske olimpijade.

Ne samo domaći nego i strani stručnjaci ocijenili su da su prostori za goste ukusnom i funkcionalno opremljeni namještajem uz „blagu dozu rustike i nacionalnog folklora”. Imajući u vidu da gotovo svaka od prijavljenih ekipa dovede i po svog kuhara, ova okolnost je ozbiljno uvažena u organizaciji ishrane stanovnika Olimpijskog sela, uz centralni restoran sa dnevnim kapacitetom od 9000 obroka. U blizini Olimpijskog sela locirano je deset sportskih dvorana, i pored Doma slobodnih aktivnosti kao centra zabavnog života u naselju sa disko-klubom, video-igrama, kino-dvoranom, prostorom za koncerte i dramske i baletske predstave.

Dakle, ocjene stranih posmatrača i stručnjaka uoči početka Igara bile su bez premca, pozitivne. Svi su se složili ovih dana da je sve koncipirano sa osjećajem i rafinmanom koji „insistira da Selo živi duhom i pulsom pravog grada”.

Ovaj utisak sublimirao je, možda najplastičnije i najdirektnije, Frank Redklif, član Nacionalnog olimpijskog komiteta Norveške, domaćina naredne olimpijade, riječima da je „ovo najljepše olimpijsko selo u istoriji Igara”.

Lijepo i drago priznanje u ovim danima pritajenog očekivanja organizatora prvih olimpijskih bljesaka.

Lord Killanin u Sarajevu prilikom razgledanja izložbe o idejama organizatora XIV ZOI 1984.

Doček najviših funkcionera MOK-a: predsjednik A. Samarana i direktorice Monik Berliu.

2. DANI UOČI PREMIJERE

(30. januar 1984)

Sinoć je krcat i raskošan dubrovački Stradun disao punim sarajevskim plućima. Na poznatu i pitoresknu ulicu – trg drevne Raguse stigao je olimpijski plamen. Olimpijsku baklju kraj čuvenog Orlandovog stuba donijela je dubrovačka vaterpolo zvijezda Goran Sukno i predao je Branku Mikuliću, predsjedniku Organizacionog komiteta XIV ZOI. Mikulić je, uz ostalo, Dubrovčanima i njihovim gostima – turistima rekao i ovo :

- ...Iz drevne zemlje Helena na tlo naše domovine, u stari i drevni Dubrovnik, iz koga su se prije više vijekova vinuli u svijet Gundulićevi stihovi u slavu slobode: „O, lijepa, o draga, o slatka slobodo” – stigla je, evo, olimpijska baklja sa plamenom, koji će se 8. februara razbuktati u Sarajevu, objavljujući svijetu početak XIV zimskih olimpijskih igara. Iz ovog prelijepog grada, mediteranskog i svjetskog dragulja, sa jedinstvenom istorijom i kulturom, kreće Olimpijski plamen, praćen poštovanjem i ljubavlju i mladih i starijih čitave naše zemlje na svoje počasno putovanje do Sarajeva...

Bljesak ovog dubrovačkog spektakla munjevito je dopro do najudaljenijih meridijana. Postao je nekom vrstom „uvodnog vatrometa” koji će narednih dana i sedmica blještati na tim istim i bliskim i dalekim prostorima.

Nove vijesti da su u Sarajevu na pomolu lijepi, blještavi i rekorderski dani, naime, postale su u svjetskoj javnosti sve intrigantnijim magnetom. Takoreći preko noći, iznenada, u Sarajevu se obrela brojna ekipa filmske kompanije „Jalbert Producteons” iz SAD-a i poslala svjetskim mrežama najnovije kadrove o životu Sarajeva neposredno pred početak Igara, uz sekvence o izgrađenim i uređenim objektima i borilištima, oivičenim prekrasnim pejzažima olimpijskih planina. Ekipa je upravo zbog profesionalnog refleksa potom postala producen-
tom zvaničnih filmova o XIV ZOI.

VELIKI PRAZNIK SPORTISTA

Prema Sarajevu počele su da se sliježu prave rijeke gostiju sa amblemima i zastavama različitih nacija, sa zvaničnim karticama različitih sportskih i olimpijskih međunarodnih i nacionalnih asocijacija ili, naprosto, pojedinci ili

grupe sa prtljagom i opremom klasičnih ovovremenskih putnika, globtrotera, radoznalaca, turista, zaljubljenih u sve ljepote neobičnog i nepoznatog svijeta.

Dolazak Huana Antonija Samarana, predsjednika Međunarodnog olimpijskog komiteta u Sarajevo (29. januar 1984) samo je na ovaj ili onaj način razbuktao svjetsku radoznalost za olimpijsko Sarajevo.

Na sarajevskom aerodromu Samaran je domaćoj Radio-televiziji rekao ovo:

- „...*Drago mi je da sam opet u Sarajevu. Ovoga puta sam došao na ono pravo. Od samog početka smo pratili sve pripreme i svjesni smo da ste učinili veliki napor, ne samo Sarajevo nego i cijela zemlja. Mislim da ste zaslužili da postignete veliki uspjeh na ovim olimpijskim igrama. Želim da, kada budem odlazio, kažem da sam prisustvovao najboljim igrama u istoriji. Biće to jedna velika manifestacija sporta i mladosti sa učesnicima iz 50 zemalja...*”

Istog dana čelni čovjek svjetskog olimpijskog pokreta posjetio je Olimpijsko selo u Mojmilu. Uz zvuke olimpijske himne podigao je olimpijsku zastavu na centralni jarbol Sela. Tako je ovo olimpijsko naselje oficijelno promovisano, uz učešće većeg broja do juče pristiglih stanovnika – sportista iz raznih zemalja i drugih zvaničnih gostiju.

Za opis ljudske šarolikosti ovog neobičnog i lijepog naselja više je od pukog fakta detalj da je prilikom prve ceremonije u komercijalnom kontingentu od 126 inostranih dnevnika i revijalnih listova, naprosto za tren razgrabljeno 47 edicija iz Njemačke, 25 iz Italije, 15 iz Velike Britanije, 14 iz Francuske, 11 iz Austrije, pet iz Švajcarske, po tri iz SAD, Holandije i Španije...

U FAZI ZRELOSTI

Sarajevo, očigledno, konačno ulazi u fazu svoje pune organizatorske zrelosti – spremno sada da precizno, gotovo rutinerski dograđuje i, ako treba, dopunjuje organizaciju Igara novim detaljima.

Veoma racionalno, generalnom vježbom „Sarajevo '84” (28-29. januar 1984), recimo, provjeravan je stepen bezbjednosti u ukupnom programu organizacije XIV ZOI, imajući u vidu ranija dramatična, pa i tragična iskustva nekih prethodnih ljetnih i zimskih igara. Praktično, u vježbu su uključeni svi građani Sarajeva kroz raznolike oblike i strukture života (samozaštita, aktivnost i organizovanost mjesnih zajednica, policija, saobraćaj, ugostiteljstvo, gradske službe i dr). S ponosom je potom konstatovano da prethodni naponi i programi nisu bili uzaludni – vježba je pokazala da Sarajevo zrelo i odgovorno dočekuje skorbu veliku olimpijsku manifestaciju.

Igman – Malo polje: Juče (29. januar) dovršeno je uređenje dijelova doskočišta skakaonica. Holandska firma „Filips” instalirala je na vrhunski način na

Malom polju svjetlosne uredaje, pa će se, na primjer, u svako doba dana i noći za TV programe moći snimati događaji na ovom borilištu.

Igman – Veliko polje: Na stazama, na kojima će se održati takmičenja u skijaškom trčanju i biatlonu, juče je sa deponija dovučen snijeg za dotjerivanje staza; oko terena su instalirane zaštitne ograde, a staze su, kao konačnica, obilježene odgovarajućom simbolikom za orijentaciju.

Bjelašnica: Dovezene su odgovarajuće količine snijega iz deponija. Spust-staza već od danas spremna je za zvanične treninge.

Trebević: Ledena staza je već spremna za takmičenja. Mašine firme „Dajmle Puh Kalbahr“ osigurale su do kraja saobraćaj do bob-staze.

Jahorina: Finalizacija radova na uređenju staza za slalom i veleslalom. Staze za treninge su već u funkciji.

Skenderija: Dvije ledene dvorane (umjetničko klizanje i hokej) već se koriste za treninge. Led je u odličnom stanju.

Zetra: U ovom sportskom kompleksu već se vrše svakodnevni treninzi nekih reprezentacija (brzo i umjetničko klizanje, hokej). Led je u odličnom stanju, a za učesnike ZOI tereni su već otvoreni od 8 do 20 sati.

PROGRAMI ZA GOSTE

Ovi predolimpijski dani tako su, i spontano i organizovano, postali pravom pozornicom na kojoj se, sa mnogo entuzijazma ali i prikrivenog straha, odigrava „generalna proba“ u svakolikim aspektima života i gradske aktivnosti, uoči velike olimpijske premijere – XIV zimskih olimpijskih igara.

Za goste, koji su već u velikom broju ovdje, obznanjen je precizan program kulturno-umjetničkog života. Organizator je predvidio da se u ovom vremenu ponudi čak 108 različitih kulturnih manifestacija koje će muzikom, baletom i likovnim izložbama simbolički izraziti, kako je doslovno objašnjeno, olimpijski duh mira, ali istovremeno prezentirati gostima stvaralaštvo i baštinu naših naroda i narodnosti.

Prvi program krupnih kulturnih poruka, ipak, počinje 4. februara 1984. godine, nakon svečanog otvaranja 87. sesije Međunarodnog olimpijskog komiteta u sarajevskom Narodnom pozorištu, hor Radio Sarajeva i KUD „Slobodan Princip Seljo“ izvešće „Desetu rukovet“ Stevana Mokranjca, a hor, baletni ansambl i orkestar Opere Narodnog pozorišta u Sarajevu – završno kolo iz opere „Ero s onoga svijeta“ Jakova Gotovca.

Olimpijski muzej u Sarajevu u ovoj predolimpijskoj groznici već je počeo da obogaćuje svoje zbirke. U vitrinama ove mlade muzejske ustanove naći će se i 20 grafika koje je Laza Vujić, izdavač grafičkih edicija „Visconti Art Spectrum“,

poklonio Sarajevu. Među grafikama nalaze se imena svjetski poznatih umjetnika iz Jugoslavije (Džamonija, Rabuzin) i svijeta kao što su Kučenova (ČSSR), Takashi Shu (Japan), Webwdoerfer (NDR) i drugi.

Sve je, dakle, spremno za premijeru.

ORGANIZACIONI KOMITET

Branko Mikulić,
predsjednik

Emerik Blum,
potpredsjednik

Alija Latić,
potpredsjednik

Marijan Lenarčić,
potpredsjednik

Stanko Tomić,
potpredsjednik

IZVRŠNI KOMITET

Anto Sučić,
predsjednik

Dr. Aziz
Hadžihasanović,
potpredsjednik

Vaso Radić,
potpredsjednik

Ahmed
Karabegović,
generalni sekretar

Artur Takač,
tehnički direktor

3. SNAŽNE PORUKE SARAJEVA

(5. februar 1984)

Danas je Sarajevo, na izvjestan način, naročito zaokupljeno iščitavanjem i komentarisanjem svjetskih odjeka prvog velikog olimpijskog događaja u gradu. Ne kriju se pritom osjećanja uzbuđenosti, ponosa, pa i prvih opipljivih ohrabrenja sa, do sada potiskivanim, nadama da je za velikih olimpijski poduhvat vrijedilo toliko truda, novca i, nadasve, hrabrosti.

Odjek riječi izrečenih juče (4. februara 1984) u dvorani sarajevskog Narodnog pozorišta na 87. sesiji Međunarodnog olimpijskog komiteta doista je imponantan. Značenju iskazanom na prvom skupu najviših zvaničnika međunarodne olimpijske porodice, svjetska štampa, radio i televizija, prema onome koliko je i kako je do danas stiglo do Sarajeva, premašilo je sva očekivanja organizatora. Događaj je, zapravo, pokazao koliko su ovakve manifestacije nasušno potrebne savremenom svijetu, koliko je, tragično i blokovski, podijeljeni svijet gladan i potrebit za nečim što je lijepo, pošteno, plemenito i smirujuće, s jedne, i koliko su Sarajevo i ova zemlja upravo već učinili da čovječanstvu ponude, u najljepšem svjetlu, tako potrebnog optimizma, s druge strane.

Kao da su se prvi svjetski izvještači i komentatori, tek pristigli u ovaj grad – domaćin XIV ZOI i impresionirani onim što su ovdje zatekli i vidjeli, utrkivali u epitetima i laskavim riječima i ocjenama.

Višegodišnjem trudu i znoju ovdašnjih organizatora nije ni trebalo više ohrabrenja.

IZAZOV ENTUZIJAZMU

Takva osjećanja na simboličan način iskazao je u ime „protokolarnog domaćina“, Jugoslovenskog olimpijskog komiteta, i njegov predsjednik Zdravko Mutin, ovim riječima:

- ...Vi ste imali prilike da se upoznate sa pripremama za XIV zimske olimpijske igre u Sarajevu. Uvjerem sam da ste mogli konstatovati sa kakvim entuzijazmom su radili ljudi u ovom istorijskom gradu da bi opravdali povjerenje koje ste nam ukazali. Zimske olimpijske igre su za sve nas bile veliki izazov...

Ovim riječima oficijelnog čelnika zemlje-domaćina XIV ZOI, prethodilo je sinoć u raskošno uređenom sarajevskom Narodnom pozorištu u maniru i proceduri rafiniranog olimpijskog protokola – proglašenje otvorenom 87. sesije MOK-a od strane domaćeg šefa države (Predsjedništvo SFRJ); sviranje olimpijske himne Spirosa Samarasa, svečana zakletva novih članova MOK-a...

Svoj govor, kao centralni dio sesije, predsjednik MOK-a Huan Antonio Samaran završio je riječima, koje su potom postale okosnicom od ogromnog publiciteta u svijetu i odgovarajućeg nabujalog interesovanja za Sarajevo i njegovu organizaciju XIV ZOI. Samaran je rekao:

*- „...U toku dugogodišnjih priprema dobro smo se upoznali i naučili da poštujemo jedni druge i postali smo pravi prijatelji. Ovo predstavlja jedno od ču-
da našeg pokreta, koji pruža mogućnosti za slična prijateljstva na svim nivoima. Želio bih odati priznanje Republici Bosni i Hercegovini i svim građanima Sarajeva, čiji nas je istinski olimpijski duh zadivio mnogo puta u proteklim godinama. Već izvanredan uspjeh sa rekordnim učešćem 49 nacionalnih olimpijskih komiteta, predstavlja najljepšu nagradu za sve one napore. Nadalje sam uvjeren, kao i svi oni koji su bili u prilici da se već dive prelijepim sportskim objektima koji su napravljeni, da će oni predstavljati izuzetnu stavku u budućem razvoju i ekonomskom prosperitetu ove regije...”*

DIZANJE TEMPERATURE

Ekonomski prosperitet o čemu je sinoć nadahnuto govorio prvi čovjek MOK-a, sam po sebi, kao fenomen, kao šansa, kao izazov, postaje naglo i iznenada u današnjim reakcijama na Samaranove dojmove i ocjene, osobenim referendumom.

U međuvremenu, Olimpijski plamen na svojoj impresivnoj putanji od 5.829 kilometara, od Olimpije do Dubrovnika pa nadalje prešao je sve jugoslovenske republike i pokrajine. Približava se Sarajevu kao svom glavnom i konačnom cilju.

„Zapadni pravac” Olimpijskog plamena prenoćio je u Zagrebu, a potom sutradan na svečan način ispraćen prema Sisku i Bosanskoj krajini. Prilikom boravka u Zagrebu začas se baklja zaustavila na Ilici br. 44, pred kućom na kojoj je otvorena spomen-ploča u znak sjećanja na osnivanje Jugoslovenskog olimpijskog odbora 14. decembra 1919. godine. Plamen zatim nastavlja put preko Bihaća, Jajca, Travnika, Zenice i Kaknja. Sarajevskim ulicama i opštinama proći će svečano 7. februara, da bi istog dana u 17 sati stigao na krajnje odredište – na plato pred Skenderijom.

„Istočni pravac” Olimpijskog plamena dočekan je u Beogradu na impresivan način. Nošen je mnogim beogradskim ulicama i trgovima, da bi mu pred

dvoranom „Pionir” priredena velika dobrodošlica. Sutradan „plamen štafeta” nastavila je put kroz Crnu Goru, Kosovo, Makedoniju, Srbiju, Vojvodinu. Novi Sad bio je domaćin svečarske manifestacije u ime „ostatka istočnog pravca” Olimpijskog plamena. Potom je Plamen nastavio svoj završni put preko Rume, Loznice, Zvornika, visova Majevice, Tuzle, Kladnja, Sokoca, visova Romanije, Jahorine i Pala do svog spuštanja u Sarajevo 7. februara.

PROMOCIJA OLIMPIJSKE BIBLIOTEKE

Višegodišnje uporno i sistemsko davanje naglasaka značenju propagande svake vrste, kao nezamjenjivog oblika stvaranja ukupne olimpijske atmosfere u gradu, zemlji i svijetu, ovih dana pokazalo je životnu ispravnost početnog opredjeljenja organizatora XIV ZOI Sarajevo '84. Jučerašnja (4. februar 1984) prezentacija Olimpijske biblioteke u Glavnom press-centru u Skenderiji to je ilustrovala snažnom argumentacijom.

U minule četiri godine priprema Sarajevske olimpijade pripremljeno je za organizatore i učesnike Igara više od 80 žurnalističkih i publicističkih naslova u tiražu od milion primjeraka. Snimljeno je i šest dokumentarnih olimpijskih filmova, među kojima i film „Sarajevo Vas očekuje”, koji je vidjelo oko dvije i po milijarde ljudi širom svijeta. Uz ovo, organizovana je i akcija „Hiljadu izložbi u hiljadu gradova” koja je realizovana u 1460 gradova u zemlji i svijetu.

Bogatu izdavačku djelatnost upotpunjavale su i razne druge publikacije - nedjeljnik „Press-bilten” sa 147 brojeva; mjesečnik „Olimpijski informator” koji je u završnici priprema postao dnevno izdanje; revija „Sarajevo '84”; deset tehničkih brošura o olimpijskim sportovima; „Zvanični olimpijski vodič” u 100.000 primjeraka; „Činjenice o XIV ZOI” na našem, engleskom, francuskom i njemačkom jeziku u 62.000 primjeraka; „Kulturni program” u 7.000, „Informator o saobraćaju” u 7.000, „Olimpijski plamen” u 4.000, „PTT informator” u 7.500, „Vodič kroz olimpijska sela” u 4.500, „Vodič za novinare” u 5.000; razni prospekti u 500.000 primjeraka itd.

Sarajevo je, na koncu, uoči početka Igara, izbrusilo na poseban način i osjećanje za „sitnice” koje, ipak, kao pojave, kao primjeri, kao detalji, kao pažnje, upotpunjavaju osobenu šansu iskazivanja vlastite duše jednog gostoljubivog grada.

Primjera je više.

Upravo danas (5. februar 1984), na primjer, u Olimpijskom selu u Mojmilu upriličena je svečanost na kojoj će domaćini, na najprijatnije iznenađenje gostiju, uz prigodan program čestitati rođendan nekolicini učesnika - sportista ove Olimpijade i stanovnika ovog Olimpijskog sela - Jan Lehman (Poljska), Li Yueming i Li Xiaming (Kina), Herbert Renoth (Njemačka), Markus Hubrich

(Holandija) i Lubomir Sankiski (Bugarska) primiće prigodne rodendanske poklone.

Juče se slično, neprotokolarno, sasvim ljudski i spontano desilo i predsjedniku MOK-a Huanu Antoniju Samaranu. Olimpijski čelinik, kao gledalac našao se na utakmici Kupa evropskih šampiona u košarci „Bosna” – „Barcelona” (96:90). Njegovoj loži na, kraju utakmice, prišao je kapiten „Bosne” Žarko Varajić i predao mu, kao poklon, kao uspomenu, kao pažnju, „pobjedničku loptu” na ovom meču sa potpisima svih igrača. Kamere nisu mogle da prikriju krajnje ljudsko uzbuđenje olimpijskog lidera.

Slična, intimna pažnja iskazana je, a svjetska štampa je to odmah prenijela kao posebne olimpijske kuriozitete gostoljubivog Sarajeva, i prema nekim tek prispjelim gostima poznatijeg društvenog i političkog imidža – princezi Ani, kćerki britanske kraljice Elizabete Druge, Velikom Vojvodi od Luksemburga i Žoa Avenlažu, predsjedniku fudbalske federacije FIFA.

„Sitnice” su se naprosto počele da iskazuju u ovoj predolimpijskoj atmosferi kao krupni i značajni ljudski i moralni poeni u očima svjetske javnosti.

Trenutak pružanja Olimpijske zastave od gradonačelnika Lejk Plesida koja će naredne četiri godine biti u Skupštini grada Sarajeva

4. VIŠE OD SPORTA

(6. februar 1984)

Na današnji dan nesporno je da se Sarajevska olimpijada pretvara u svjetski događaj. Reklo bi se da se pri svemu tome o sportu, kao sadržini i simbolu ovakve olimpijske manifestacije, manje govori – o Sarajevu i svemu onome što se predviđa i priređuje u okvirima XIV zimskih olimpijskih igara više i češće se govori na raznolikim uticajnim političkim, društvenim, državnim i kulturnim tribinama. Ono što je pristiglo u svjetske centre o nakanama i programima organizatora Igara, posredstvom enormnog publiciteta, očigledno je motivisalo i ohrabrilo političare i državnike svih rangova i moći, kao i kulturne autoritete svijeta da u događaju, koji već sutra startuje, vide nešto dalekosežnije, otuda tolike optimističke poruke i ushićenja bivaju upućene prema Sarajevu iz raznih svjetskih centara moći i uticaja. Sport je najčešće samo simbolika i motivacija - širina kulturnih i društvenih programa Sarajevske olimpijade, vidimo danas, zaokuplja pažnju u svjetskim, političkim, društvenim i kulturnim krugovima.

U poruci predsjednika Generalne skupštine Organizacije Ujedinjenih nacija Horhe Iljueka, pristigloj danas na adresu organizatora ZOI Sarajevo '84 u Sarajevu, na primjer, stoje i ove riječi:

- *.....Olimpijske igre koje se održavaju u Sarajevu veliki su događaj u svijetu sporta. Ostavljajući po strani političke probleme našeg napaćenog svijeta, hiljade mladih ljudi i žena sa različitih geografskih širina takmičiće se kombinujući umjetnost, vještinu i spremnost. Podsticajno je kada se zna da su vaša zemlja i njeni narodi obavili tako izvanredan posao da obezbijede fizičke objekte i duhovnu atmosferu. Zimske olimpijske igre u Sarajevu otvaraju osvježavajući horizont vjere u budućnost mladih ljudi i žena koji nalaze u sportu svijet etike, ljudske saradnje i prijateljskog nadmetanja. Kao predsjednik Generalne skupštine OUN izražavam iskrene želje za uspjeh Igara u Sarajevu, koje su sjajan dokaz međunarodne kulturne i obrazovne saradnje koju Povelja OUN smatra neophodnim za miroljubive i prijateljske odnose među narodima..."*

ATMOSFERA DUHA

Nije, dakle, slučajno što i danas, korak do ceremonije svečanog otvaranja Igara, širi kulturni i umjetnički kontekst dominira duhom grada. Kultura i umjet-

nost na izvjestan način postaju duhovnim mostim koji grad i njegove brojne goste već sada veže sa onim što nude i nevještaju veleljepni olimpijski objekti i borilišta koji će narednih dana i sedmica biti pretvoreni u prave arene svjetskih majstora zimskih sportova.

Na svakom koraku namjernika – na sarajevskim ulicama i trgovima, na borilištima olimpijskih planina – dočekuju različite maštovite i izazovne najave kulturnih i umjetničkih priredbi različitih žanrova i sadržaja.

Mnoge takve priredbe i manifestacije već su u toku.

U Umjetničkom paviljonu „Collegium artisticum“, na primjer, sinoć je brojna publika – i domaći i strani gosti – bila prisutna otvaranju likovne izložbe atraktivnog sadržaja i umjetničke poruke – „Izložba savremenih jugoslovenskih majstora 1978-1983“. To je bila prilika da se, prije svega gosti Sarajeva, učesnici XIV zimskih olimpijskih igara, u miru galerije i ljepoti umjetnosti, pripreme za predstojeće dane sporta, bržeg tempa i napetosti, kako je rečeno u šarmantnom katalogu izložbe.

Za danas (6. februar 1984) predviđeno je održavanje konferencije za štampu u RU „Đuro Đaković“ povodom izložbe „Pet stoljeća enciklopedistike na tlu Jugoslavije“, koja će biti otvorena sat kasnije.

Ugovoreno je (takođe istog dana) da se u septembru 1984. godine istovremeno u Sarajevu i Njujorku održi premijera dugometražnog dokumentarnog filma o XIV zimskim olimpijskim igrama „Sarajevo '84“. Film o Olimpijadi već snima 30 kamermana sa ciljem i idejom da predstave ne samo sve sportove, nego i ostale događaje za vrijeme Igara, kojih će biti na pretek. Producent filma Ken Kembel („Jalbert Production“, SAD) upravo danas putem štampe objašnjava da će svi snimci i sekvence biti autentični, jer, kako veli, kamermani su odreda vrsni smučari koji pritom koriste specijalne efekte.

PRIMJERI ZA DRUGE

Naprečac – bukvalno u satima kada je Sarajevska olimpijada, bar prividno i formalno, još samo ideja, zamisao i program – „sarajevski slučaj“ postaje, po nizu detalja i povoda, poruka i primjer drugima u svijetu. I ovaj splet „sitnica“ i detalja počinje da umnožava i uvećava svjetsko interesovanje za Sarajevsku olimpijadu u cjelini.

Na Malom polju na Igmanu, na primjer, juče gospodin Roj Anderson, koji je na čelu brojne delegacije kanadskog Kalgarija, organizatora slijedećih, XV zimskih olimpijskih igara, ne krije ushićenja, ali ni strahovanja i strepnje narednog organizatora Igara 1988. godine, nad onim što je ovdje vidio i doživio. Konstruktoru skakaonica na Malom polju, Ladi Korišek, iskreno priznanje da

tek ovdje, na ovoj divnoj olimpijskoj planini, vidi i osjeća kolika je odgovornost i obaveza Kalgarija da ni u čemu ne zaostane za Sarajevom.

Slične impresije, pa i strepnje, prate i sljedećeg domaćina XXIII ljetnih olimpijskih igara u Los Angelesu, gradonačelnika tog američkog velikog grada, Toma Bredlija.

Domaći, sarajevski reporteri, danas, uoči sutrašnjeg početka Igara, vrše posljednje „inspekcije grada”. Jednodušno konstatuju da grad svakom svojom porom već živi za veliki događaj. To je vidljivo na svakom koraku – čita se u današnjim reporterskim zapisima, koji, očigledno, ne mogu da izbjegnu ni odgovarajuću liričnost u svojim impresijama. Grad je umiven, odjenut u prazničko ruho. Raskošana, drevna Baščaršija valjda je ovih dana najviše sniman motiv na svijetu. Stotine, hiljade kamera tumara sokacima, zaviruje u kutove čepenaka i bilježi dio bogate prošlosti ovog grada.

Ne promiče stranim zapažanjima ni osmijeh domaćina na ulici, u prodavnici, u restoranu, na šalteru...

Grad dežura 24 sata dnevno – pišu reporteri danas – i ugostitelji, i trgovci, i taksisti, i, zlu ne trebalo, ljekari. Autobusi i tramvaji danonoćno kruže ulicama, desetine vozova i aviona slijevaju se u grad.

Dok se na olimpijska borilišta – bilježe isti hroničari ovog posljednjeg predolimpijskog dana – na snijegom prekrivenim planinama, smještaju takmičari, koji se zagrijavaju za veliki početak, grad u dolini odiše pravom proljetnom atmosferom.

Svi nekuda žure, a, opet, svuda vlada savršeni red: domaćini XIV ZOI besprijekorno izvršavaju svoje goleme i odgovorne zadatke.

U Sarajevo su stigle okrunjene glave, ali i hiljade običnih ljudi iz svih krajeva svijeta. Gradom odzvanjaju riječi na desetinama jezika...

Sve se čini da bilo čije dileme ne budu tmurna briga – da one budu samo prijatna neodlučnost: kojem atraktivnom događaju, programu i ponudi se prikloniti: da li se danas odazvati na raskošan prijem koji u salonima Skupštine priređuje ekstravagantna američka milijarderka Vanderbilt Vitni za goste i domaćine; da li krenuti na izložbu u Dom Armije posvećenu nobelovcu Ivi Andriću i njegovoj čuvenoj „Na Drini ćuprija”; da li se uputiti na koncert folklornog ansambla KUD „Slobodan Princip Seljo”; da li odgovoriti na poziv japanske firme „Micubiši” „Poziv na ples” u Disko-klubu na Dobrinji, gdje, uz ostalo, domaćin nudi besplatan prevoz i besplatno piće; da li krenuti prema Vogošći i tamošnjem Sportskom centru na novinarsko „Veče kuglanja”...

Ovaj grad sutra dočekuje Olimpijski plamen iz oba pravca i priprema mu spektakularni doček.

Igre mogu početi.

Olaf V., kralj Norveške

Britanska princeza Ana

Kraljevski par Švedske, koje je dočekaao podpredsjednik IK OK ZOI '84 Sabahudin Selešković

5. PORUKA MIRA IZ SARAJEVA

(7. februar 1984)

Danas, na dan kada su prvim takmičenjem počele XIV zimske olimpijske igre, iz Sarajeva je na simboličan način svijetu upućena snažna i univerzalna humanistička poruka. Oda slali su je gradonačelnici dva grada ovdašnjih u Sarajevu, XIV zimskih, i u Los Angelesu, XXIII ljetnih olimpijskih igara, Uglješa Uzelac i Tom Bredli.

Ovom jedinstvenom glasu mira dat je u svijetu izvanredan publicitet. Dva gradonačelnika pred velikim skupom domaćih i stranih novinara pročitali su zajedničku poruku o miru, prijateljstvu i saradnji među narodima. Poruka je prosljeđena Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija Perezu de Kueljaru.

Poruka mira iz Sarajeva posebno je privukla pažnju domaće i strane štampe zbog svoje humanističke želje da se „sarajevski olimpijski duh“, tek sada zatalasan i ubjedljiv, pretoči u nadu da se dramatično uznemireni i podijeljeni svijet odupre svakom nasilju i aroganciji sile u međunarodnim odnosima. Oda slane su nespokojnom svijetu i ove riječi:

- „...*Olimpijske igre u antička vremena značile su primirje između dvije zemlje u ratu. Održavajući ovaj duh, olimpijske igre u moderna vremena predstavljaju primjer međunarodne saradnje u čitavom svijetu, o tome kako se ljudi mogu takmičiti u miru bez obzira na nacionalne i ideološke razlike. Danas, kada je čovječanstvo suočeno sa opasnošću termonuklearnog razvoja, ovaj primjer postaje značajnijim nego ikada ranije.*

U ime građana dva olimpijska grada u 1984. godini – Sarajevo i Los Angeles – želimo da otvorimo olimpijade u 1984. godini sa prijedlogom da se ove godine vratimo antičkoj grčkoj tradiciji primirja u čitavom svijetu, kako bi igre 1984. godine postale novi period mira i međunarodne saradnje za čitav svijet, i to ne samo na području sporta, nego i na području odnosa između država.

Prema tome, upućujemo poziv svim šefovima država i vlada da obustave ratne akcije u toku zimske i ljetne olimpijade 1984. godine. Molimo da se sve vrijeme igara proglasi periodom mira, vremenom u kojem će svi ljudi slijediti primjer onih mladih sportaša u takmičenju bez neprijateljstva. U ovom kritičnom trenutku ljudskih odnosa, ovakav predah je veoma potreban da bi se vratilo spokojstvo u svijetu...”

NAJPOHVALNIJE OCJENE

Sam grad je od najviše svjetske olimpijske instance – od Međunarodnog olimpijskog komiteta – dobio nove pohvale. U saopštenju sa 87. sesije MOK-a (6. februar 1984) stoji, već u samom uvodu, da je posljednji, sedmi izvještaj Sarajeva o pripremama XIV zimskih olimpijskih igara u cjelini i bez primjedbi jednoglasno i jednodušno prihvaćen.

Olimpijski čelnici, sa posebnim zadovoljstvom i priznanjem, prihvatili su, pored ostalog, izvještajne podatke sarajevskog organizatora Olimpijade kada je u pitanju bezbjednost učesnika Igara, imajući pritom na umu poznata, deliktna i tragična iskustva sa terorizmom i drugim vrstama nasilja i nereda u toku nekih minulih olimpijada. Bilo je iznova vidljivo koliko su se članovi MOK-a diskretno ili manje diskretno pribojavali novih nasilja, novog terora i neprijatnih izazova.

Sarajevski izvještaj je zato dočekan sa olakšajem i pohvalama, ali i neskrivenim priznanjem.

U tom pogledu bilo je vidljivo da su sarajevski domaćini precizno i visokoprofesionalno razradili sve organizacijske, kadrovske, materijalne i druge potrebe, neophodne za izvršavanje pojedinih konkretnih mjera i aktivnosti u bezbjednosti i akreditaciji na Igrama. Na istoj osnovi pune mobilnosti organizovana je efikasna bezbjednost za sve učesnike i goste Igara, primjenom raznovrsnih formi fizičkog obezbjeđenja, elektronske kontrole objekata i terena, kao i drugih vidova najsavremenijeg obezbjeđenja.

Novo priznanje, dakle, došlo je u vrijeme kada je juče tačno u 17 sati stigao Olimpijski plamen na borilišta na Jahorini i Bjelašnici. Sa „istočnog pravca“ stigao je do hotela „Bistrica“ uz akorde olimpijske himne i program ansambla „Mladost“, a iz „zapadnog pravca“ do hotela „Famos“, uz bogat kulturno-umjetnički program.

Danas se Olimpijska baklja, uoči zvaničnog početka Igara, konačno spustila na ulice svih opština Sarajeva, nakon puta dugog preko pet hiljada kilometara.

Na plato ispred Skenderije Olimpijski plamen, nošen rukama dvije hiljade mladića i djevojaka, sportista, stiže na jedinstveno mjesto gdje će se vršiti proglašenje olimpijskih pobjednika.

Sarajevski smučar Ajdin Pašović donijeće plamen i prenijeće ga, uz svečarske fanfare, na postament olimpijskog plamenika. Odatle će potom, kao uzbudljivo i spektakularno finale, klizačica Sanda Dubravčić razbuktati plamen na stadionu „Koševo“ u okviru ceremonijala otvaranja XIV zimskih olimpijskih igara.

Kulturni i umjetnički program na platou još uvijek traje u svečarskoj atmosferi duboko u noć...

ZA SVAKOG PONEŠTO

Kulturni i društveni život u gradu, olimpijskim selima i borilištima na planinama, na magičan način, gotovo preko noći, uklopio se u kolotečinu jedne dinamične, šarolike, šarmantne i raznolike svakidašnjice.

Danas u blještavilu grada, u opuštenoj kosmopolitskoj atmosferi, postalo je gotovo „normalno” sresti ili ugledati na drugoj strani ulice prizor ili ličnost koje je, samo do juče, bilo moguće posredno doživjeti uz neizbježnu pomoć stranih, velikih i poznatih revija i žurnala. Od krunisanih glava do najčeuvenijih holivudskih zvijezda. Holivudski star Kirk Daglas, opušteno, nonšalantno, obišao je danas Olimpijsko selo na Mojmilu, časkao sa novim žiteljima ovog olimpijskog naselja, a potom, samo kao jedan od „normalnih” sudionika ove simpatične sarajevske vreve, nestao u gomilama stranih i domaćih gostiju.

Tako je bilo u Sarajevu ovih dana i sa drugim čelnim gostima.

Ovoga dana afiše su pozivale građane i goste da večeras prisustvuju izložbi komične opere „Ero sa onoga svijeta” Jakova Gotovca, u kojoj su akteri solisti, ansambl i orkestar Opere Narodnog pozorišta Sarajevo.

Na drugim mjestima, samo malo podalje, gosti i građani su danas pozvani na izložbu likovnog stvaralaštva djece – „Ruke prijateljstva”, otvorenoj u Vječnici.

Na trećem mjestu pozivi su upućeni gostima da večeras navrate u restoran „Plavi podrum”, gdje ih čekaju specijaliteti domaće i internacionalne kuhinje ili u restoran hotela „Evropa” gdje će gostovati beogradska „Skadarlija”, ili u restoran hotela „Central” koji nudi sve vrste ribljih specijaliteta, itd.

Na četvrtom prostoru pozivi se upućuju namjericama da krenu prema Olimpijskom selu Mojnilo gdje grupa „Makadam” i mladi kantautor Miladin Šobić obećavaju ugodne trenutke opuštanja i ljudskih zbližavanja.

Na Igmanu pozivaju goste na koncerte i večeri najpopularnijih izvođača pop-rok, zabavne i folk muzike.

Sarajevo doista živi do juče nezamislivim životom u bljesku otkrivenih vlastite ljepote, veselosti, opuštenosti i srdačnosti.

Ne zna se čiji je osmijeh prostodušniji – gostinski ili domaći.

Baden-Baden, maj 1982.: predstavnici Kalgarija, radost kandidature za domaćina XV ZOI, željeli su da podjele sa delegacijom Sarajeva.

Minhen, 5. 12. 1981, promocija ZOI '84 u olimpijskoj dvorani Minhen: popularni njemački fudbaler Bekenbauer, obavjestio je krcatu dvoranu da su među njima članovi delegacije organizatora Sarajevske olimpijade i tom prilikom zamolio vođu delegacije da se predstavi gledalištu.

6. NA OGNJIŠTU DOMAĆINA

(8. februar 1984)

Otkako je juče u 13 sati hokejaški pak prvi put dotakao ledenu plohu dvorane u Skenderiji, na početku susreta Finska – Austrija, u Sarajevu se mnogo toga munjevitom izmijenilo kada je u pitanju poimanje vremena. Kao da je taj prvi dodir bakelita i leda, 25 sati prije oficijelnog otvarenja XIV zimskih olimpijskih igara, poput naglo pridošlog vjetra, otpuhao do tada višegodišnje nataloženo razmišljanje i uvjerenje o tome – o tolikim glomaznim i napornim pripremama – da je sve to samo neka vrsta nedostignutog cilja. Sada je ovim hokejaškim dvobojom, kao prvom početnom tačkom oficijelnog olimpijskog programa, cilj postao stvarnost; sada je do juče maštani cilj sušta stvarnost pred očima i građanima i organizatora.

Gosti, koji teku gradom poput rijeke, naravno, sve to doživljavaju na svoj način. Uzbudeni i uzneseni domaćini za njih su sada prizori i trenuci prijatnosti susreta sa tolikim bujicama uzbudljivosti, entuzijazma i razdraganosti.

Ovo se posebno danas, na dan službenog i svečanog otvaranja Igara, osjeća se po vjeri i ključanju desetina hiljada ljudi, u različitim uniformama i odorama, sa različitim amblenima i zastavama i sa šarenilom različitih jezika. Masa domaćeg i stranog svijeta kretala se, opušteno ali svečarski, prema stadionu „Koševo“, gdje je predviđeno spektakularno zvanično otvaranje XIV zimskih olimpijskih igara Sarajevo '84.

Ovim sarajevskim svečanim mimohodom kao da je samo nastavljeno sinoćnje slavljeničko odavanje počasti Olimpijskom plamenu na platou pred Skenderijom. Ugledni umjetnici, pjevači, sportisti, pjesnici, glumci, muzičari i drugi u najvećem entuzijazmu i nadahnuću utrkivali su se ko će više utkati vlastitih emocija u ovaj veliki sarajevski spektakl.

Ogromnoj masi prisutnih slavljenika Olimpijskog plamena predsjednik Jugoslovenske omladine Goran Radman uputio je i ove riječi:

- „...Plamen olimpijske vatre stigao je na ognjište domaćina XIV zimskih olimpijskih igara – u Sarajevo. Njome se još od Sparte i starogrčkih sportskih natjecanja preko Kubertana do danas prenosi duh olimpizma, ljudskog dostojanstva i mladosti. Prvi put sada je i kroz ovu zemlju, od Dubrovnika do Sarajeva, prenesena ta baklja sportske borbe i nadmetanja, baklja mira, prijateljstva i razumijevanja...

Sarajevo će trajno održati Olimpijski plamen – on nas veže s naprednim ljudima svijeta...”

U svojoj slavljeničkoj besjedi sarajevski gradonačelnik Uglješa Uzelac dodao je nove emocije:

- „...*U ovaj grad u kojem će sutra početi najveličanstvenija manifestacija mladosti i mira, stranci su vijekovima donosili vatru da ga pale i unište, a on je odolijevao vatri i vijekovima, padao i dizao se, gorio i izgarao, da bi se kao feniks iz pepela ponovo rađao.*

Ovaj put plamen nam je izdaleka stigao, ali ne da nagovijesti sukobe i stradanja već vitešku borbu mira na bijelim tepisima našeg Sarajeva, sa nadom da će ubuduće ovakvih bitaka biti sve više, a onih drugih, pogubnih i neljudskih, sve manje...”

VAREŠ POZIVA SVIJET

Talasi nabujalih sarajevskih emocija počeli su sve snažnije da zapljuskuju i druge dijelove Bosne i Hercegovine. Osjećanja ljudi u cijeloj zemlji da Sarajevo na ogroman i veličanstven način, organizući Igre, šalje svijetu ništa manje velike i značajne ljudske poruke, prerasta u neku vrstu bastiona uzleta vlastite samouvjerenosti.

U tom pogledu ni u široj međunarodnoj javnosti nije ostala nezapažena ideja mladih iz Vareša, koji su, sa redakcijom sarajevskog „Oslobođenja”, predložili svjetskim liderima da dani Olimpijskih igara u Sarajevu istodobno budu i dani mira u svijetu, kao što su bili i u drevnoj Heladi.

Sam šef jugoslovenske države, predsjednik Predsjedništva SFRJ Mika Špiljak prokomentarisao je pred domaćim i stranim novinarima inicijativu vareških mladića i djevojaka ovim riječima:

- „...*Inicijativa mladih iz Vareša je simbolična, ali je sa velikim simpatijama pozdravljena kako u našoj zemlji, tako i širom svijeta. Takve ideje mladih izražavaju sve odlučnije zahtjeve i običnih ljudi za zaustavljanje sve opasnijeg konfrontiranja sile i oružja. To što takva raspoloženja ispunjavaju naručito mladi je sasvim razumljivo, jer su za njih mir, sloboda i prijateljstvo sinonim progresa, budućnost i mladost. Olimpijada je sama po sebi praznik mladosti, trijumf čovjekovog duha i tijela, ali i težnja ka zbližavanju i prijateljstvu omladine i uopšte ljudi, i onih koji će sa njima biti na Olimpijadi ili ih pratiti u svim krajevima svijeta. Činjenica da su se ovdje u Sarajevu na jednom mjestu okupili mnogobrojni sportisti, ljubitelji sporta, turisti i novinari iz cijelog svijeta – svojevrsna je demonstracija mira i prijateljstva.”*

7. SPEKTAKL NA KOŠEVU

(9. februar 1984)

Fanscinantan spektakl desio se juče na stadionu „Koševo“. Kao iz sna izranjali su prizori i slike pred očima 50 hiljada gledalaca, domaćina i njegovih mnogobrojnih gostiju. Blještavilo sa i oko terena stadiona nije ostavilo ravnodušnim ni brojne predstavnike međunarodnog i domaćeg državnog, političkog, sportskog, kulturnog i društvenog života. Spontano su pljeskali izuzetnim prizorima i scenama na terenu – i krunisane glave, i šefovi država i vlada, i ministri, i generali i admirali, i ambasadori, i ostala bulumenta čuvenih svjetskih imena i titula.

Ambijent u cjelini vrijedan za pamćenje, za istoriju i šire životne poruke.

Protokol je, po tradiciji, najprije dao riječ autoritetima države i politike, a potom galantno i šaroliko okrenuo reflektore prema ujedinjenoj moći i maštovitosti sporta, kulture i umjetnosti. Rađale su se u snažnom ritmu fascinacije za fascinacijom – raskošne masovne scene, snažne ljudske poruke, muzika koja plijeni, boje koje osvajaju naprečac...

Fanfare su tačno u 14:30 sati označile početak svečanosti. U ime organizatora XIV ZOI, predsjednik Organizacijskog komiteta Branko Mikulić pozdravio je goste u ime domaćina; predsjednik Međunarodnog olimpijskog komiteta Huan Antonio Samarán odaslao je pregršti želja u ime svjetske olimpijske porodice, a potom je predsjednik Predsjedništva SFRJ Mika Špiljak službeno i svečano otvorio Igre. Uz zvuke olimpijske himne podignuta je zatim olimpijska zastava na jarbol, kao i ceremonijalno izvršena predaja olimpijske zastave Lejk Plesida Sarajevu.

Fanatičnu buru oduševljenja kreatog stadiona izazvao je, nakon toga, ulazak Olimpijskog plamena na koševski stadion, koji je potom šarmantna klizačica Sandra Dubravčić pretvorila u buktinju na velikom olimpijskom plameniku. Posebnom ceremonijom u ime svih učesnika Igara olimpijsku zakletvu položio je as bijelih staza, smučar Bojan Križaj, a u ime sudija Miodrag Perović.

Time je uvodni, prvi dio protokola, posvećen tradiciji, dao riječ mašti, kreaciji i imaginaciji sporta, kulture i umjetnosti.

Više hiljada novinara razolikih žurnalističkih žanrova svjedočili su i predočili javnosti na svim meridijanima uzbudljive, blještave scene sarajevskog

olimpijskog stadiona – promenade združenog vojnog orkestra uz muziku i koreografiju Branka Karakaša; „Pozdrav zastavama svijeta” uz muziku Budimira Gajića i koreografiju Krste Jeftića; „Marš kontinenata” u aranžmanu Nikice Kalodere; „Zvuci domaćeg podneblja” uz nastup folklornog ansabla „Igara” na muziku Zorana Hrstića i u koreografiji Slavka Pervana; „Doček olimpijskog plamena” na stihove Đorđa Radiševića, muziku Vuka Kulenovića i Frane Poraća i koreografiju Tihane Škrnjarić; „Pozdrav omladine Jugoslavije sportistima svijeta” sa stihovima Pere Zupca i muzikom Slobodana Kovačevića; „Završni defile sportista”, u režiji Aleksandra Jevđevića, koreografiji Slavka Pervana, muzičkim odbirom Borisa Urliha i Fredija Doška i scenografijom Kemala Hrustanovića; masovno učešće pitomaca vojnih škola iz Sarajeva; folklorni ansambli kulturno-umjetničkih društava iz Bosne i Hercegovine; nastupi učenika srednjih škola iz Sarajeva; baletni ansabli narodnih pozorišta iz Beograda, Zagreba i Sarajeva...

HVALA SARAJEVU!

Spektakl na Koševu, dakle, nikoga nije ostavio ravnodušnim. Armija svjetskih novinara – od kojih je samo iz naselja u Dobrinji na stadion „Koševo” stiglo više od četiri hiljade i to u profesionalnim ekipama koje su brojale više od po stotinu poslenika javne riječi iz SAD, Švedske, Švajcarske, Norveške, Velike Britanije, Zapadne Njemačke, Francuske... – nije birala, niti je krila, riječi priznanja i pohvale naporima, maštovitosti i gostoprimstvu domaćina XIV ZOI Sarajevo '84.

U uvodnoj dobrodošlici predsjednik Organizacionog komiteta ZOI Branko Mikulić naglasio je posebno želju organizatora da riječ „mir”, u doba sumorne i opasne podijeljenosti svijeta, bude ideja vodilja i sinonim za neka bolja i pametnija vremena, bar zakratko i simbolički, koja žele da dozovu i dočaraju upravo ove igre. Rekao je:

- „...Pozdravljam sportiste i delegacije 49 nacionalnih olimpijskih komiteta koji učestvuju na XIV zimskim olimpijskim igrama i želim im da postignu što bolje sportske rezultate i da olimpijske medalje osvoje u istinskom nadmetanju i duhu prijateljstva sportista svijeta”.

I u odgovoru na početku koševskog olimpijskog spektakla, Huan Antonio Samarán sa istom nadom izrekao je ove riječi:

- „...Na ovim igrama nalazi se 49 nacionalnih olimpijskih komiteta. U istoriji Zimskih olimpijskih igara ovako visok broj nikada nije bio zabilježen. Sa velikim zadovoljstvom pozdravljam sve učesnike i funkcionere koji učestvuju na ovom velikom festivalu omladine i sporta. Mi smo ubijedeni da ćemo još jednom

demonstrirati čitavom svijetu istinsko značenje sporta kao izraza prijateljstva i bratstva sa olimpijskom zastavom koja je njihov simbol. To je naša predstava o miru kako ga mi zamišljamo i kako ga gradimo... Hvala Sarajevu!"

PRAZNIK ZA OKO I DUŠU

Da je već spomenuto prisustvo više hiljada predstavnika štampe, radija i televizije spektaklu svećenog otvaranja Sarajevske olimpijade na Koševu samo po sebi svjetski kuriozitet, govore današnji odjeci njihove profesionalne nazočnosti ovom događaju.

Sve se, na koncu, u toj pravoj poplavi svjetskog publiciteta, u svim tim prvim odjecima i komentarima, može svesti pod jedan dojam: Sarajevo je juče (8. februar 1984) bilo centar svijeta. Grad-domaćin širom je otvorio srce da bi kao svoje rođene prihvatio mlade ljude iz svih kutova planete, sve ljude željne sportskog nadmetanja, mira i prijateljstva.

U tom kontekstu, po svjetskoj štampi, bila je nezaboravna jučerašnja svečanost na stadionu „Koševo“. Reporteri pritom opisuju da su se juče od ranih jutarnjih sati svečano ukrašenim ulicama kretale kolone praznično obučених ljudi – „naoružane“ pjesmom, pjevanom valjda na svim jezicima svijeta, simbolima XIV ZOI, zastavama i radošću, slijevajući se u koševsku dolinu.

Poneseni događajem i viđenim, reporteri potom vele da se na stadionu „Koševo“ okupio cijeli svijet, veseo, raspjevan, oduševljen gostoljubljem domaćina, pretvorivši sve u praznik za oko i dušu.

Po istim tvrdnjama i utiscima „sedme sile“, grad-domaćin bio je juče nestvarno lijep: pravo prolječno vrijeme zamijenio je snijeg, zabijelivši okolna brda, travnjake i parkove i iskitivši pahuljicama drvorede i perivoje. Desetine hiljada olimpijskih zastava vijore se gradskim ulicama i putevima što vode do prelijepih arena u kojima će ovih dana odmjeravati snagu svjetski asovi bijelih i ledenih sportova.

Tu su, počesto, i širi, poetično ispisani, zapisi i zaključci da se nikada do danas niko nije toliko radovao Olimpijskom plamenu; nikada ovoj uzvrelj planeti nisu bile potrebnije plemenite ideje i ciljevi olimpizma, pa će zato u Sarajevu, rezonuju takvi brojni zaključci, Olimpijski plamen „vječno sijati, dajući svijetu najviše što čovjek može dati – prijateljstvo, nadu i ljubav“.

Japanski gosti i učesnici ovog spektakla – ni ovaj ljudski detalj nije izmakao oku „sedme sile“ – nisu slučajno, upravo danas, na volšeban i diskretan način, preko noći, donijeli u olimpijsko Sarajevo 120 stabala mlade japanske trešnje koje žele da posade na prostorima oko borilišta i arena u „Skenderiji“ i „Zetri“.

Trešnjin cvijet i plod u drevnoj japanskoj tradiciji osobeи su simbol velikodušnosti, ljubavi i mira.

Sa svečanog otvaranja XIV ZOI Sarajevo '84.

8. DIRLJIV UZLET DUHA

(10. februar 1984)

Požurio je, očigledno, prvi čovjek Organizacije Ujedinjenih nacija, Haviar Perez de Kueljar, da što prije do Sarajeva stigne njegovo ushićenje sarajevskom afirmacijom olimpijskog duha na najbolje mogući način. Organizatorima XIV ZOI Sarajevo '84, putem Branka Mikulića, predsjednika Organizacionog komiteta, uputio je čestitku neposredno nakon glamurnog spektakla otvaranja Igara na stadionu „Koševo”. Tu je rečeno ovo:

- „...U doba povećane međunarodne krize, zadovoljstvo je da oči svijeta mogu posmatrati inicijativu motivisanu plemenitim duhom miroljubive saradnje i prijateljstva među narodima. Dirljivo je da se takva proslava dešava u istorijskom gradu Sarajevu...”

Jučerašnja De Kueljarova ekspresna poruka pročitana je istog dana (9. februar 1984) na takođe ekspresnoj press-konferenciji u Organizacionom komitetu Igara. Susret sa bulumentom novinara, bilo je očito, nije tražio, niti je intrigirao, nikoga kada je u pitanju tek minula svečanost otvaranja Sarajevske olimpijade – za predstavnike mass-medija naprosto nije bilo ničega što je bilo pod upitnikom; ničega nedefinisanog, nejasnog ili upitnog. Novinari su to, uostalom, veoma povoljnim, pozitivnim tonovima ocrtali u svojim izvještajima, komentarima i emisijama nakon završenih, svečarskih fanfara spektakla otvaranja Igara na „Koševo.”

Samo površan i djelimičan uvid u prispjele preglede novinarskog pisanja i izvještavanja jasno dokazuje zašto je ova press-konferencija trajala svega desetak minuta.

U naslovu izvještaja sa otvaranja Igara u ženevskom „La Suisse”, na primjer, stoji da je očigledno da će „Sarajevo idućih dana biti prijestolnicom svijeta”.

Italijanski listovi donose obilje informacija, komentara i novinarskih pikanterija, nabrajajući sarajevske rekorde po broju učesnika i broju onih koji će pratiti televizijske prenose svijetu.

Briselski „La Dernierheure” naglasak daje na tvrdnju da će „sport u Sarajevu biti jedini pravi pobjednik”. Američki listovi „Washington Post”, „Baltimore Sun”, „Los Angeles Times” i „Washington Times” donose na dvije-tri stranice izvještaje iz Sarajeva.

Pod naslovom „Olimpijada – prvi dan“, moskovska „Pravda“ vedrim tonovima opisuje ukupnu atmosferu u Sarajevu, a kao kuriozitet navodi učešće mini-reprezentacija na Sarajevskoj olimpijadi – po jedan takmičar i imena zemalja koja se prvi put pojavljuju na zimskim olimpijskim takmičenjima, itd.

IMPRESIONIRANI STRANCI

Nema sumnje da su spektakularni start Sarajevske olimpijade i enorman svjetski publicitet koji je posvećen tom događaju, bili za mnoge strane goste prvorazredno prijatno iznenađenje. Kao da su sarajevsko blještavilo i širina domaćinskog duha zatekli mnoge – nastojali su zato „u hodu“, na prečac, da u svoj odnos unesu što više prisnosti, više poštovanja i uvažavanja, ali i više koristi sopstvenim zemljama naspram onoga šta ih je dočekalo u gradu-domaćinu XIV zimskih olimpijskih igara.

Vremešni norveški kralj Olaf, na primjer, ponesen onim što je vidio i doživio, nije uvažio diskretne ili manje diskretne natuknice domaćina da je za njega, ipak, ne mali rizik provesti na velikoj hladnoći na Igmanu (minus pet stepeni u 9 sati) i pratiti takmičenja u smučarskom trčanju na 10 kilometara. Norveški suveren nije pristao da ostane u gradu – na igmanskom mrazu bodrio je, ne bez emocija i ljudske opuštenosti, svoju sugrađanku Brit Petterson i prvi joj čestitao osvajanje bronzane medalje. Upravo ovaj ljudski i patriotski gest norveškog kralja, u poplavi najljepših utisaka norveških novinara iz Sarajeva, dobili su u dalekoj nordijskoj zemlji poseban publicitet.

U „gradu koji sada živi stotinu života“, kako je olimpijsko Sarajevo opisao jedan danski reporter, mnogi su preko noći zaželjeli da određenije i korisnije uskoče u takav sarajevski imidž.

Savezna Republika Njemačka, primjera radi, u zgradi Likovne akademije otvorila je sinoć svoj Dom. Tu će svakog dana, kako je sinoć rečeno na otvaranju Doma, u vremenu od 10 do 23 sata do kraja XIV ZOI moći da se drugi upoznaju sa SR Njemačkom kroz prikaze privrednih i turističkih potencijala te zemlje.

U parku u Ulici Đure Đakovića na sličan način otvorena je „Austrijska kuća“ – poklon Savezne privredne komore Austrije Sarajevu. Objekat je sagrađen u originalnom tirolskom stilu i u toku Igara služioće kao sastajališta sportista, novinara i posjetilaca, a potom je, nakon Olimpijade, namijenjen kulturnim aktivnostima.

U blizini hotela „Evropa“ otvoren je Paviljon Kanade. Izložbom fotografija, plakata, maketa i svakodnevnih filmskih projekcija, posjetiocima je pružena prilika da se svakog dana do 19. februara 1984. godine upoznaju sa Kanadom i gradom Kalgarijem, domaćinom narednih Zimskih olimpijskih igara. Na sinoćnjem otvaranju Paviljona direktorica Filis Berke izgovorila je i ove riječi:

- „...*Vrlo smo zadovoljni, posebno gostoprimstvom Sarajlija, od kojih smo mnogo naučili. Čestitam Sarajevu na izvanrednoj organizaciji XIV Zimskih olimpijskih igara...*”

I DALJE INTERESOVANJE

Drugi dokaz izvanrednog svjetskog interesovanja za ono što se u Sarajevu desilo i što se dešava stazom Olimpijade su sami – novinari.

Interesovanje „sedme sile”, nakon spektakla na Koševu, i među novinarima svijeta se uvećava. To se najbolje moglo vidjeti po novom i ubrzanom uvećanju stanovnika Novinarskog naselja u Dobrinji. Novinari iz 42. zemlje svijeta sada su ovdje još brojniji – sada ih je 3.993 ili 90 odsto od ukupnog broja akreditovanih. Tu je danas na profesionalnom poslu iz SAD – 1.050, SR Njemačke – 265, Kanade – 251, Velike Britanije – 188, Švedske – 135, Francuske – 127, Švajcarske – 118, Finske – 115, Austrije – 102 novinara, itd.

Za njih, kao i druge goste, uz ostalo, domaćin je predvidio posebne aranžmane izleta i posjeta mjestima u Bosni i Hercegovini – cjelodnevni izlet do Mostara i Hercegovine uz kanjon Neretve; cjelodnevni izlet u Kiseljak, Kreševo i Fojnicu i razgledavanje dva srednjovjekovna franjevačka samostana, prave riznice crkvenih i svjetovnih dragocjenosti; cjelodnevni izlet u Visoko i Busovaču i posjeta stalnoj prodajnoj izložbi kožne i krznene konfekcije; cjelodnevni izlet u Foču i Višegrad, uz obilazak istorijskih mjesta u istočnoj Bosni, među kojima su znamenita Aladža džamija u Foči i znamenita na Drini ćuprija u Višegradu, itd.

U takvoj svečarskoj atmosferi Sarajevo je proslavilo i prvu zlatnu medalju XIV Zimskih olimpijskih igara. Osvojila ju je na Igmanu u brzom trčanju Finkinja Marja Lisa Haemaelinen (1955), kojoj je ovo, inače, prvo učešće na olimpijskim igrama.

Slično je proslavljen već prvog dana takmičenja na Sarajevskoj olimpijadi i prvi svjetski rekord – postigla ga je Karin Enke (Istočna Njemačka) u brzom klizanju – 1.500 u vremenu 2:03,42.

Po ustaljenom pravilu i ovo sarajevsko veče je veče novih najava, novih očekivanja i iznenađenja kada je riječ o kulturnom, umjetničkom i zabavnom životu.

„Zagreb Sarajevu” je, uz ostale već najavljene programe, izazov večeri. Riječ je cjelovečernjem kolažu kojim se umjetnici Zagreba predstavljaju Sarajevu i njegovim gostima. Nastupaju u dvorani RU „Đuro Đaković”: baletni ansabl Hrvatskog narodnog kazališta, komorni sastav „Universitas Studiorum Zagrebienos”, rok-grupa „Srebrna krila” i zagrebački kreatori sa ekskluzivnom modnom revijom. Na drugoj strani, podno Igmana i Bjelašnice, u Hadžićima, u

dvorani Kulturno-sportskog i rekreativnog centra gostima i građanima poseban spektakl iste večeri pripremaju učesnici Festivala tamburaških orkestara iz Bosne i Hercegovine.

Na svim stranama, dakle, slavlja na pretek.

Olimpijski plamen na olimpijskom stadionu Koševo.

9. VELIKI DOLAZAK NOVOG

(11. februar 1984)

Predsjednik Švedskog nacionalnog olimpijskog komiteta, princ Bertill de Bernadotle, iznenadio je najprijatnije juče desetine zvaničnika tima organizatora Sarajevske olimpijade. Uručio im je, na prigodnoj svečanosti u hotelu „Holiday Inn”, plaketu Švedskog olimpijskog komiteta koji su se, po ugledom uručiocu, na moderan način posebno angažovali u organizaciji Igara.

Istog dana najviši zvaničnik MOK-a Huan Antonio Samaran, predsjednik, i Monik Berliu, direktor, posjetili su Dom Radio-televizije, gdje je smješten Međunarodni RTV-centar za pokrivanje ZOL. Nakon obilaska tehničko-tehnoških punktova i radnih prostora svjetskih televizijskih kompanija koje iz Sarajeva izvještaju o Igrama, dali su do sada već poslovične komplimente visokom profesionalnom nivou prenosa ceremonije otvaranja Igara na stadionu „Koševo”, ali su i oni pritom posebno naglaske stavljali na pojmove „moderno” i „savremeno”.

Šta je to što ovih olimpijskih dana u mnogim primjerima i prilikama, gotovo spontano, organizaciju Sarajevske olimpijade stavljaju u kontekste „vizionarnosti”, „hrabrosti”, „modernog” i „savremenog”?

Jedno od prijatnih iznenađenja stranom oku i uhu očito je bio širok, savremen i fleksibilan odnos ciljeva i sadržaja Olimpijade prema interesima i željama ovovremenog tržišta i ekonomskog interesa odgovarajućeg establišmenta. Marketinške aktivnosti, koje su organizatori Igara ugradili u prioritete ciljeve manifestacije, naime, bilo je jedno od ohrabrujućih i inovatorskih područja, što je iznenadilo i motivisalo mnoge buduće organizatore olimpijskih igara i priredbi u svijetu. U tome, po nizu primjera priznanja Sarajevu, vidjeli su prvi pozitivni presedan u svijetu.

U okviru marketinga, o čemu je posebno pohvalno govoreno na 87. sesiji MOK-a, pokretane su u Sarajevu različite inovatorske, pionirske inicijative da bi se obezbijedili vlastiti prihodi za Olimpijadu. Za mnoge to je bila prvorazredna novina.

Do početka Igara zaključeno je preko 170 ugovora, naročito na domaćem tržištu kroz sponzorstvo, donatorstvo, prodaju licenciranih prava, robnu kontribuciju, olimpijsku lutriju i prodaju reklamnih ploha.

TRIJUMF TEHNIKE

Ništa manje prijatnog iznenađenja u redovima međunarodnih stručnjaka nije izazvala tzv. tehničko-tehnološka strana organizacije XIV Zimskih olimpijskih igara.

Povremeni stručni dolasci i obilasci svjetskih eksperata za tehnologiju i tehniku na gradilišta olimpijskih objekata i borilišta, naime, postupno su odbacivali ustranu pojedine slutnje i predviđanja da je Sarajevska olimpijada samo grč i potreba jedne nedovoljno razvijene zemlje i da se svijetu, na međunarodnoj sceni, iskaže i potvrdi, ako već ne ekonomskom moći i tehnikom, onda bar društvenom i političkom potvrdom svog osobenog identiteta.

Takve predrasude su se topile iz godine u godinu, iz mjeseca u mjesec, primicanjem zvaničnog otvaranja Igara. Počelo je sve izrazitije da dominira uvjerenje da Sarajevska olimpijada, ustvari, najvješćuje mnogo toga novog, do sada neviđenog na velikim svjetskim olimpijskim manifestacijama. Prevladavao je i kod krajnjih skeptika odlučan startni stav Sarajevske olimpijade da to nisu igre u organizaciji sirotinje; nisu to igre koje samo ljudskom simbolikom, nego i odgovarajućom najsavremenijom tehnikom i tehnologijom ilustruju i potvrđuju duh vremena u kome se one održavaju. Tako je u Sarajevo visoka tehnologija ulazila na velika vrata, uz učešće najeminentnijih domaćih i svjetskih firmi.

Mjerenje vremena na takmičenjima, na primjer, obavljaju ekipe „Swiss-Timinga” i domaćih operatora na opremi koja sadrži dvostruke rezervne uređaje.

Semafori su nabavljeni od proizvođača „Elektronske industrije – Niš” i švajcarske firme „Longines” za dvorane, piste za brzo klizanje i osnovni dio na borilištima (bob, sanjkanje, skijaški skokovi), uz učešće 128 domaćih i stranih stručnjaka.

Kompjuterski sistem je posebno, najsavršenije, prilagođen delikatnom procesu akreditacije učesnika i zvaničnika Igara. Sistem obrade rezultata je višestruko provjeren, i to nakon izvršenog povezivanja mjernih, kompjuterskih i TV-sistema. Dva potpuno neovisna tehnička sistema djeluju sa preko 400 terminalskih jedinica povezanih sa 120 telefonskih linija.

Oprema za ozvučenje je pretežno nabavljena od američke firme „Altec”, a sva vanjska borilišta su unificirana, opremljena, uz zvučnike prilagođene potrebama auditorija. Tu je angažovano 40 stručnjaka.

Softverske projekte izradio je Sveučilišni računarski centar iz Zagreba. Na sistemu je angažovano 460 stručnjaka i operatora.

Distribucija informacija organizovana je uz pomoć tzv. povratnih TV-signala na kojima se sa jedne strane mogu pratiti sva olimpijska zbivanja preko tri „olimpijska” kanala i na tri informativna kanala, direktno povezana sa kompjuterima, na svim TV-aparatima lociranim u regiji Igara.

Informacije se, s druge strane, distribuiraju i u pismenom obliku uz pomoć 114 kopir-aparata engleske firme „Rank Xerox” na čemu radi 220 ljudi.

Interni komunikacioni sistem ZOI, uz ostalo, povezuje sve objekte od interesa za Igre, uz poseban sistem pomoću pet vrsta veza. Oprema je kupljena od njemačke firme „Motorola” i japanske tvrtke „Yaesu”, koje su, inače, i sponzori XIV ZOI Sarajevo '84. Na ovim poslovima angažovano je oko 75 ljudi.

VAŽNOST PAMĆENJA

Nije ovih dana inostranoj pažnji promakla ni kulturološko-vizionarska temeljitost sarajevskih olimpijskih ideja kada su u pitanju ostavština i poruke Sarajevske olimpijade budućim generacijama.

Tek otvoreni Olimpijski muzej, prema tome, nije tek slučajno, hira ili sujete radi, postajao u toku višegodišnjih priprema Igara, najprije kao ideja a potom kao stvarnost; kao osoben centar njegovanja i čuvanja uspomena na Zimske olimpijske igre u Sarajevu 1984. godine.

Otvarajući muzej, Huan Antonio Samaran, na dan svečanog otvaranja Igara, to je na simboličan način nazvao „kućom memorije”. Na policama i vitrinama već je bila postava obogaćena brojnim i originalnim poklonima imena sporta i umjetnosti iz cijelog svijeta. Tu je već nekoliko atraktivnih izložbenih cjelina.

„Soba OK ZOI” sa preko 500 izloženih eksponata pristiglih iz cijelog svijeta, na primjer, već sada je posebna atrakcija. Dio prostora izdvojen je za postavku jedne od 1.000 izložbi u 1.000 gradova svijeta, a olimpijska biblioteka već pohranjuje preko stotinu naslova.

„Galerija donatora – likovnih umjetnika” sa oko 120 eksponata okupila je najpoznatije domaće autore – Berbera, Hozu, Zaimovića, Mikulića, Rizvića, Njirića, Kućanskog...

Serijski zvaničnih plakata XIV ZOI, čiji je autor Ismar Mujezinović, u novom ambijentu ima posebnu draž, a postavka Mape svjetske grafike „Art and Sport” okupila je djela 16 autora iz devet zemalja svijeta.

Sarajevo je tako svoja olimpijska pamćenja već široko i atraktivno institucionaliziralo.

U takvoj, eto, u atmosferi sumiranja prvih iskustava i primanja svjetskih čestitki, olimpijski grad ne zaboravlja ni danas svoju pripremljenost da svaki gost nađe u ovom gradu svoj kutak, svoje opuštanje, svoju potrebu.

Za nekoga je to večeras, na primjer, koncert ansambla narodnih igara i pjesama Makedonije „Tanec” iz Skoplja u dvorani RU „Đuro Đaković”; za nekoga baletsko veče i Dvije simfonije Luke Sorkočevića, „Licitarsko srce” Krešimira Baranovića i triptih iz opere, „Susret tamburaških orkestara iz Jugoslavije” u hadžićkom Kulturno-sportskom centru...

Ponuda je velika, pa su i dileme velike.

Švedski prestolonasljednik princ Bertille de Bernadote predaje odlikovanje Azizu Hadžihasanoviću (novembar 1984)

Prvi gost glavnog press-centra: Antonia Samarana u pratnji Ante Sučića, pozdravlja, podpredsjednik izvršnog komiteta igara Aziz Hadžihasanović (februar, 1983)

10. DANI REKORDA

(12. februar 1984)

Zimske čudi na olimpijskim planinama, naravno, nisu se mogle izbjeći. Prijetile su posljednjih dva-tri dana da dovedu u pitanje precizno utvrđene takmičarske programe i satnice na Igmanu, Bjelašnici, Trebeviću i Jahorini. Snijeg je nadolazio i nestajao iznenada, dovodeći u raznolika iskušenja mnogobrojne stručne ekipe organizatora Igara. U određenim trenucima u takmičarskim timovima nije se moglo izbjeći skeptizam, pa i strah, od dovođenja u pitanje normalnog nastavka i održavanja Igara. Upravo ovdje, pri ovakvim skepticizmima nekih stranih olimpijskih ekipa, u iskušenje dolazi ukupna pripremljenost i sposobnost organizatora da ponudi valjana i pravovremena rješenja za normalan tok takmičenja.

Prekjuče je zato Organizacioni komitet ZOI javno i zvanično obznanio jasan stav organizatora. Portparol OK Mirolasav Jančić okupljenim novinarima u Glavnom press-centru u Skenderiji rekao je:

- „...Mogućnost za produženje trajanja ZOI naravno postoji, ali mislimo da to neće biti neophodno... oni koji su se brinuli da je Sarajevo suviše južno i da možda neće biti dovoljno snijega za zimska takmičenja sada su demantovani na najbolji način... prognoze govore da dolazi smirenja vremena, do prestanka snježnih padavina i već u ponedjeljak očekuje se sunce u Sarajevu.”

Takmičenja su juče regularno nastavljena na besprijekorno uređenim borilištima.

Na Igmanu – Veliko polje obezbijeden je visok kvalitet staza za smučarska trčanja. Na održavanju staza angažovano je 70 uređivača i pet specijalnih mašina za čišćenje.

Na Igmanu – Malo polje obje skakaonice su potpuno spremne za skijaške skokove.

Najsavremenije mašine za čišćenje snijega i više stotina ljudi neprekidno rade na održavanju staza za slalom, veleslalom i spust na Jahorini.

Iako je samo dan ranije na Trebeviću padao gusti snijeg, ekipa DDR-a je juče u takmičenju boba dvosjeda dva puta oborila ranije rekorde staza. Jedino juče vremenski uslovi nisu dozvolili treninge u spustu.

Potvrđeno je tako još jednom da operativno rukovođenje Igrama (Predsjedništvo OK ZOI, Glavni operativni centar, Glavni centar veza, operativne

jedinice na objektima održavanja takmičenja i drugim mjestima organizacije Igara) funkcioniraju besprijekorno i da su i dalje validne pohvalne ocjene na 87. sesiji MOK-a kada je riječ o funkcionalnom aspektu organizacije Sarajevske olimpijade.

NOVE IDEJE GOSTIJU

Poneseni pozitivnim utiscima i ocjenama o dosadašnjem toku ZOI, mnogobrojni strani gosti, oficijalne ili počasne ličnosti svijeta, manifestaciju su počeli da gledaju i tumače sa mnogo širih razina svjetskih interesa kada je u pitanju olimpijski duh; kada su u pitanju sport i umjetnost u funkciji olimpizma u cjelini. Sarajevske dojmove i iskustva stavljali su u vezu sa univerzalnim, svjetskim ambicijama olimpijske ideje u savremenim uslovima.

Nekoliko članova Međunarodnog olimpijskog komiteta, na primjer, pokrenulo je inicijativu da Muzej XIV zimskih olimpijskih igara Sarajevo '84 postane ujedno i muzej svih zimskih olimpijskih igara. O ovoj sugestiji i nakani uglednih predstavnika svjetske olimpijske porodice portparol organizatora Igara obavještio je i zvanično mnogobrojne učesnike konferencije za štampu u „Skenderiji.”

U inicijativi je, kao posebno snažan argument njenih pokretača, kako je novinarima napomenuto, obrazloženo da se Sarajevo u vrijeme Olimpijskih igara potvrdilo na najbolji mogući način kao živ i osoben centar kulturnog života, što je u skladu sa Olimpijskom poveljom koja Igre ne kvalifikuje samo kao sportske, nego i kulturne događaje u humanističkoj funkciji zbližavanja naroda svijeta.

I ova vijest obišla je u petak svijet putem poštanske jedinice Glavnog press-centra kao rekordan dan u tom pogledu. Domaći i inostrani novinari su 1.170 puta telefonirali šaljući izvještaje u sve krajeve svijeta. Samo koji dan ranije novinari su imali kao dnevni rekord 700 telefonskih izvještaja preko ove centralne PTT mreže, a u prvih deset dana februara bilo je oko 4.500 izvještaja na sve kontinente.

GESTOVI HUMANOSTI

U poplavi olimpijskih novatorija i rekorda ovih dana po strani nisu ostavljeni ni invalidi-sportisti, kojima je, upravo u Sarajevu, međunarodna olimpijska porodica pružila mogućnost i šansu da na borilištima sarajevskih planina i dvorana iskažu svoje fizičke mogućnosti kao ravnopravni ljudi koji se ne zaboravljaju.

Loši vremenski uslovi na Jahorini, naime, nisu spriječili najbolje slalomaše-invalida da prvi put u istoriji nastupe u okviru jednog olimpijskog programa. Na stazi za olimpijski veleslalom za žene nastupilo je 29 takmičara iz deset zemalja.

Najbolje vrijeme na stazi dugoj 1.050 metara postigao je Švajcarac Paul Neukomm (1:2,19), kao takmičar bez jedne ruke. U kategoriji takmičara bez obje ruke, kojih je bilo pet, pobijedio je Šveđanin Lars Lundstrom (1:05,09), dok je u kategoriji sportista-invalida kojim je amputirana jedna noga iznad koljena, pobjednik Austrijanac Markus Ramsaur (1:2,66).

Pobjednicima-invalidima, na svečanom podijumu na platou „Skenderije”, uz učešće najviših zvaničnika MOK-a i domaćina Sarajevske olimpijade, su uručene zlatne, srebrene i bronzane olimpijske medalje.

U anketi, koju je organizovao domaćin Igara, svjetski novinari odgovarali su na pitanje: Kakvo je vaše mišljenje o „olimpijskom Sarajevu”?

Viktor Kaljadin, izveštač moskovske „Sovjetska Rossia” kaže:

- „*Bio sam na prošlim ZOI u Lejk Plesidu i mogu već sada reći da su XIV ZOI mnogo bolje organizovane. Posebno mi se sviđa opsluživanje novinara – precizan rad i ljubaznost u Glavnom press-centru...*”

Boby Bustrom, izveštač švedskog „Dagns Nyheter”:

- „*Sve je izvrsno, osim snježnih padavina. Nadam se da ću moći kući 20. februara...*”

Mike Moan, press-ateše Olimpijskog komiteta SAD-a:

- „*Osjećam da su domaćini veoma ponosni na sve što su učinili i na ono što se sada ovdje dešava. Sarajlije su dale sve od sebe da se osjećamo kao kod svoje kuće...*”

Sekimoto Tetsuo, izveštač japanskog „The Yomiuri Shimbun”:

- „*Mislim da je dovoljno ako kažem da je organizacija XIV ZOI, u poređenju sa ZOI u Saporou, Insburku i Lejk Plasidu, odakle sam izveštavao, najbolja!*”

Paul Meler, izveštač švajcarskog „Ski”:

- „*Fascinira me smjelost ljudi koji su sasvim uspješno organizovali jednu ovakvu veliku i značajnu manifestaciju. Inače, Sarajevo je izuzetno gostoljubiv grad...*”

Hans de Bruljen, izveštač holandskog „Algemeen Dagblad”:

- „*Olimpijsko Sarajevo je vrlo prijatna kombinacija kulture i sporta*”.

Sarajevo, dakle, nastavlja da živi životom prave metropole i po intimnim utiscima predstavnika „sedme sile”.

Današnje gradske hronike sasvim normalno, nonšalantno, gotovo rutinski, bilježe, recimo, da su se ovdje susreli norveški kralj Olaf Peti i predsjednik Organizacionog komiteta ZOI Branko Mikulić i da je norveški suveren darovan olimpijskim zlatnikom; da je na Sarajevski aerodrom sletio avion sa britanskom princezom Anom; da je list „Oslobođenje”, kao znak pažnje, ali i kao znak sarajevskog šarma, uručio na poklon Huanu Antoniju Samaranu njegov karikaturalni portret koji duhovito prikazuje predsjednika MOK-a na drevnim sarajevskim ligurama, a čiji je autor karikaturista Hasan Fazlić...

Uz stotine već najavljenih kulturnih i zabavnih programa, iste hronike do-
đaju gostima i građanima nove večerašnje sadržaje – učešće Zdravka Čolića,
Nede Ukraden, ansambla „Kike i čuperci”, hora Muzičke omladine sa Ilidže i
maskote „Vučko” lično na platou ispred „Skenderije”; otvaranje izložbe „Naiva
'84” u naselju Ciglane sa preko 200 eksponata najpoznatijih autora – naivaca tzv.
hlebinske i bosanskohercegovačke škole, kao i radova Roma iz Kaknja; „Obilazak
Sarajeva”, tročasovno razgledanje najinteresantnijih dijelova i znamenitosti
grada, razgledanje grada pod reflektorima, večera u nacionalnom restoranu...

Grad i večeras naprosto ne miruje.

Generalni sekretar Ahmed Karabegović informiše Španskog kralja Huana Karlosa o
posljednjim pripremama uoči XIV ZOI.